

BENKE LÁSZLÓ
Halálom oldalán

Éppen nyolc éve, hét, vagy már ötven, hatvan talán?
Ott ültél halálom oldalán
kórházi ágyamon, féloldalasan, ahogy lehetett.
Olykor rád mosolyogtam
el-elrévedőn, hálával szívemben
néztem az életet, néztelek, s egyszerre
a mindenséget láttam benned
és általad, ott lengett és remegett
fekete-fehér hajadban,
az újra élő fényekben
suhogó nővérekben,
édesdrága termetedben, mit újra megérintettem
s kívántam ölelni, mint azelőtt;
bizonyoságot szereztem, hogy valóban élek, élünk.
Két hétig feküdtem az intenzíven
s megmentették életem a doktorok;
sugárzó homlokod, szemed és szíved
visszahívott, s mint aki először látja e világot,
gyönyörködve néztem ideát
az életem,
az életed,
az életet,
s azt gondoltam, mennyi mindent
észre sem vettem azelőtt,
pedig már majdnem hatvan éven át
annyi drága élményt, szépséget és jóságot kaptam,
de a szívem nem bírta tovább az örömet és a bánatot,
azt, hogy mindent és mindent akartam;
és akkor ott, hogy újra láttalak,
s felkavargott bennem és körülöttem
a sajtó értelem, úgy sejtettem,
mégiscsak avégre vagyok újra itt,
hogy felkészüljek odaátra,
mit és hogy is kell tennem és szeretnem addig is,
hogya mennem kell majd újra s végképp,
úgy tetsszen nekem az otlét, mint az ittlét;
azért maradnék ismét egy kicsit, hogy elérjem
a jóságot, hiszen élni csak úgy érdem,
ha megküzdök érte, érted is;
egyedül te voltál, aki segítettél, áldozatot hoztál
értem, nem kímélted időd, hited, véred és velőd,
mindent nekem adtál, mint az Isten,
még ha vissza is veszel tőlem
végül ezt-azt: szőnyeged, poharad, tested,
de amit adtál, mégsem adhatod már másnak.
Két embernek is elég lettem volna,
tudom, a sok-sok bánat, amit válladra

és szívedre raktam, nem is tudom, miért –
szerettelek, s még annyi kincsre vágytam
türelmetlenül, s azt is el akartam mondani
egy megfelelő pillanatban,
hogy láttam Istent odaát a fényben,
majd együtt lesz az övével a lelkem
s a tied is ott lesz az ölében;
talán azért jöttem vissza, hogy elmondjam ezt,
s hogy szeress, és magad is megbecsüld, szeresd.
Emlékszel? – Akkor közelebb léptünk a műhöz
már a kórház udvarán – emlékezned kell:
a rezgő lombban megmutattam, ott az élet, látod,
virág és levél, itt még gyümölcs is terem,
nem tudok betelni veled, meggyógyultam érted:
– szeretlek és kívánlak, gyere, csináljunk gyereket
nyomban, épp azért, mert nem érdemled meg
a büntetést, azt, hogy neked nem lehet.
Nem fér el bennem az élet szerelme,
ne védekezz tehát az Isten ellen, add a jónak
önmagad folyton, s csak öneki add, még akkor is
ha már maga az Isten sem akarja.
És akkor újra fáj a lelkem érted,
és fáj Isten ellen, hiszen érted voltam, érted lettem,
aki lettem, jónak láttam őt és jónak magamat is,
mint minden teremtményt e földön,
méltónak és szépnek, amilyen te voltál
és te vagy azóta is, hogy veled újra megláttam őt
a reszkető nyírfalombban; nem szólt, csak reszketett,
szomorú volt és tehetetlen,
szomorú és szerelmes az Isten.
– Nézd csak! – ismételtam ámulatomban –
gyümölcs érik e kórház udvarán –, s nem tudtam még,
mivé lesznek a legszentebbek is.
Csobogott a víz a szökőkútban és a medencében is,
a liget fái közt két áldott asszony álldogált,
mint M. S. mester képén
Mária és Erzsébet.
– Emlékszel? az ujszák közt füstölgő cigaretta láttán
felháborodtam és rájuk szóltam,
mintha apjuk lettem volna,
sőt mintha én magam lettem volna
az értük is haragvó Úristen:
– Most jöttem vissza a halálból,
értetek küldött vissza az elégedett és elégedetlen Isten,
hogy megmondjam: – Hagyjátok abba,
nincs jogotok elrontani magatokat és a magzatot! –
Ha értették is, hogy mit akarok,

hogy az élet értelme a folytatásban áll:
 – Fogja be a száját, vén hülye! –
 vigyorgott Erzsébetre a várandós Mária
 s undorodva kiköpött felém.
 Egy önkéntelen mozdulattal ekkor
 hogy magamat és őket is védjem,
 ismét a Mester képéhez folyamodtam.
 Felemeltem volna magasra a képet,
 hogy szemükkel és eszükkel
 és minden érzékükkel lássák
 földi valóságuk égi mását:
 Mária és Erzsébet találkozását.
 De ott a kertben, állapotosan,
 szívük alatt a gyermekkel,
 a megölhetővel vagy megszüülhetővel,

az élet szentségét fölnevelendővel,
 saját rossz tréfájukon hangosan nevetve,
 s könnyezve a füsttől, öntudatlanságukban
 nem is láthatták volna, hogy az Isten is
 úgy emelné magához e nőket,
 ahogy a Mester sugárzó képén látjuk.
 A láthatatlan képet hallhatóvá tenni
 szólnom kellett gyarló szavakkal újra:
 Szentek vagytok, mint a fának lombja,
 az élet szentségét hordjátok hasatokban,
 látom lényetek szívszorítóan szép sugárzását,
 és sejtem már, a teljesség miféle extázisát
 rejti itt a hiány – éljetez hát,
 és engedjétek élni a magzatot.

TÓTH OLIVÉR

Apám helyett

Anyám naphosszat
 járdaszélen ül,
 lógó melléből szoptatja a szelet,
 cigit kéreget,
 s minden arra járót,
 ismerőst, idegent
 kinevet,
 gúnyos hangon átkozza,
 ha tehetné,
 hogy más ne érintse,
 élve is temetné,
 féltett szerelmét, apámat,
 ki bénult kezével
 egyetlen mozdulatába sűrítve
 minden megértésre váró
 mondanivalóját,
 legyint.
 Anyám naphosszat járdaszélen ül,
 Apám legyint, anyám nevet,
 Bárki jöhet, mehet –
 a halál tőlük cigit kéreget,
 Palók legyint, Kicsi csak nevet.

Szikratánc

Nemet mondatni
 Apámnak, Anyámnak,
 hátra hagyatni velem
 a testvérrel megosztott ágyat,
 húséget esküdni
 egy idegen varázsnak,
 tűhegyembe
 fekete cérnát húztak,
 láthatatlan ingét
 varrni az éjszakának,
 megérett szívemmel
 játszik a bánat,
 szegénységem,
 örömöm megtart magának,
 tartson meg az Isten is
 szerelmem rabjának,
 szitkos ima helyett
 fekete soroknak,
 betűkből faragott alázatnak,
 érett szívével játszó bánatának,
 szemében, szájában,
 szálkája lenni a világnak.